

ISO-standard for sporbarhet av fisk og fiskeprodukter: Koordinering av norske innspill

Leveranser og sluttrapport

Petter Olsen

Nofima er et næringsrettet forskningsinstitutt som driver forskning og utvikling for akvakulturnæringen, fiskerinæringen og matindustrien.

Nofima har om lag 470 ansatte. Hovedkontoret er i Tromsø, og forskningsvirksomheten foregår på seks ulike steder: Ås, Stavanger, Bergen, Sunndalsøra, Averøy og Tromsø.

Hovedkontor Tromsø
Muninbakken 9–13
Postboks 6122
NO-9291 Tromsø
Tlf.: 77 62 90 00
Faks: 77 62 91 00
E-post: nofima@nofima.no

Internett: www.nofima.no

Rapport

	<i>Rapportnr.:</i>	<i>Tilgjengelighet:</i> Åpen
<i>Tittel:</i> ISO-standard for sporbarhet av fisk og fiskeprodukter: Koordinering av norske innspill Leveranser og sluttrapport	<i>Dato:</i> 17. september 2012	<i>Antall sider og bilag:</i> 36 sider + 2 vedlegg
<i>Forfatter(e):</i> Petter Olsen	<i>Prosjektnr.:</i> 20855	
<i>Oppdragsgiver:</i> Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond Innovasjon Norge	<i>Oppdragsgivers ref.:</i> FHF: 900310 IN: EMJES – 2009/105904	
<i>Tre stikkord:</i> Sporbarhet, ISO standarder, Nasjonalt møte		
<i>Sammendrag:</i> Nofima hadde ansvar for å lede den internasjonale standardiseringsgruppen ISO/TC 234/WG1 som laget standardene: <ul style="list-style-type: none"> • ISO 12875 - Traceability of finfish products — Specification on the information to be recorded in captured finfish distribution chains • ISO 12877 - Traceability of finfish products — Specification on the information to be recorded in farmed finfish distribution chains <p>I forbindelse med den norske delen av den internasjonale høringsrunden for disse standardene i 2009 ble prosjektet "ISO-standard for sporbarhet av fisk og fiskeprodukter: Koordinering av norske innspill" initiert, finansiert av FHF og Innovasjon Norge. Formålet med prosjektet var å avholde et nasjonalt møte for å innhente, formulere og koordinere norske synspunkt på standardene som var under utarbeidelse, og å utarbeide et samordnet norsk innspill til det internasjonale sekretariatet.</p> <p>Dette er sluttrapporten for dette prosjektet. Den inneholder en kort beskrivelse av prosessen som ledet opp til standardene og den dokumenterer det nasjonale møtet og det norske samordnede innspillet som ble utarbeidet på grunnlag av dette. I tillegg er de to standardene som ble utarbeidet delvis som et resultat av dette prosjektet vedlagt.</p>		

INNHold

1	Bakgrunn	3
1.1	ISO/TC 234/WG01 Traceability of fishery products.....	3
1.2	SN/K 278 Fiskeri og havbruk	4
1.3	Prosjektet ”Koordinering av norske innspill”	4
2	Nasjonal workshop	5
2.1	Invitasjon	5
2.2	Deltakerliste.....	6
2.3	Workshop presentasjon – Petter Olsen	7
2.4	Workshop presentasjon – Rolf Duus	19
2.5	Møtereferat.....	27
3	Norske innspill til ISO/TC 234/WG01	31
4	Vedlegg A: ISO/FDIS 12875 Traceability of finfish products — Specification on the information to be recorded in captured finfish distribution chains	33
5	Vedlegg B: ISO/FDIS 12877 Traceability of finfish products — Specification on the information to be recorded in farmed finfish distribution chains	34

1 Bakgrunn

I 2006 tok Standard Norge initiativ til å opprette en internasjonal komite i ISO-hierakiet for å koordinere fremtidig standardisering innenfor fiskeri og havbruk. Omfang og målsetting for denne komiteen ble definert i 2007, og "ISO/TC 234 Fisheries and Aquaculture" hadde sitt første årsmøte i Bergen i oktober 2007. Sekretariatet for komiteen ble lagt til Standard Norge, og Svein Ludvigsen ble valgt til leder av ISO/TC 234.

1.1 ISO/TC 234/WG01 Traceability of fishery products

Andre årsmøte for ISO/TC 234 var i Madrid i november 2008, og der ble det besluttet å opprette en arbeidsgruppe under TC 234 for å standardisere registreringer og sporbarhet innenfor fiskeri- og havbrukskjedene. Resolusjon 16 i dokumentet "ISO/TC 234 N052 - Resolutions of the second ISO/TC 234 plenary Madrid" lyder:

"ISO/TC 234 thanks Petter Olsen for his presentation and decides to establish a working group on "Traceability of fish products". The working group shall prepare a draft standard on a "Specification of the information to be recorded in captured fish distribution chains" and a draft on a "Specification of the information to be recorded in farmed fish distribution chains" according to the dates given in document N032 and N033. Members of ISO/TC 234 are requested to nominate experts for the working group to the TC 234 secretariat by the 15th of January 2009.

ISO/TC 234 appoints Petter Olsen as convenor of the working group with standardization support provided by Standards Norway."

Denne arbeidsgruppen var den første som ble nedsatt av ISO/TC 234 og den fikk da tittelen "ISO/TC 234/WG01 Traceability of fishery products". Nofima fikk altså lederrollen i arbeidsgruppen, og SINTEF Fiskeri og Havbruk ved Jostein Storøy og Eskil Forås var de andre norske representantene i denne gruppen. Formålet med WG01 var å utarbeide forslag til standarder, sende disse ut på høring, vurderere og evt. implementere endringsforslag, og forsøke å etablere konsensus for en endelig internasjonal standard.

Etter en del møter og internt arbeid utarbeidet WG01 to standarder som ble sendt ut på internasjonal høring våren 2009:

- Draft International Standard ISO/DIS 12875 - Traceability of finfish products — Specification on the information to be recorded in captured finfish distribution chains
- Draft International Standard ISO/DIS 12877 - Traceability of finfish products — Specification on the information to be recorded in farmed finfish distribution chains

Høringsfristen var i begynnelsen av september 2009. I Norge var det SN/K 278 som var ansvarlig for å samle inn og koordinere de norske innspillene og som en del av denne prosessen ble dette prosjektet definert; se nedenfor.

Den internasjonale høringsrunden resulterte i omfattende tilbakemeldinger fra Canada, Danmark, Finland, Frankrike, India, Island, Spania, Thailand, USA og Norge. Basert på disse tilbakemeldingene ble standardene endret, og sendt på ny høringsrunde i 2010. Denne gang var det vesentlig færre tilbakemeldinger, og en endelig versjon av standardene ble sendt til politisk godkjenning og formell avstemming i 2011. 12 land, iberegnet Norge stemte for standardene; bare Island stemte mot (dette mest grunnet den økonomiske situasjonen i landet på den tiden; Island stemte for den forrige

versjonen av standarden). Standardene ble formelt akseptert som ISO 12875 og ISO 12877 i november 2011. Den helt endelige versjonen av standardene er det bare Standard Norge som har, men siste versjon av standardene før siste godkjenning er vedlagt denne rapporten. Innholdet der er identisk med de endelige ISO-standardene; bare forside og formatering er litt annerledes.

1.2 SN/K 278 Fiskeri og havbruk

I 2007 opprettet Standard Norge også en nasjonal såkalt speilkomite, "SN/K 278 Fiskeri og havbruk". Målsettingen med denne gruppen var å samordne og fremme norske synspunkt på hva de internasjonale standardene burde inneholde og hvordan de burde utformes. For å få til dette ble det vedtatt å avholde et nasjonalt industrimøte der utkastet til sporbarhetsstandardene ble drøftet, og norske synspunkt ble etablert som innspill til den internasjonale prosessen.

1.3 Prosjektet "Koordinering av norske innspill"

Våren 2009 sendte Nofima og SINTEF Fiskeri og Havbruk en søknad til FHF og Innovasjon Norge om å få dekket en del av kostnadene relatert til standardiseringsarbeidet, spesielt den norske delen av det. Søknaden ble innvilget i juni/juli 2009 med 250.000 kr fra hver av organisasjonene.

Leveranser fra prosjektet skulle være:

- Et nasjonalt møte for å innhente, formulere og koordinere norske synspunkt på standardene som var under utarbeidelse.
- Et samordnet norsk innspill til det internasjonale sekretariatet
- En sluttrapport for prosjektet

Det nasjonale møtet ble avholdt som planlagt mandag 17. august 2009 i Trondheim med 16. deltakere. På og etter dette møtet ble et samordnet norsk innspill til det internasjonale sekretariatet utarbeidet, og dette ble oversendt innen høringsfristen slik at de norske innspillene ble lagt til grunn når de nye versjonene av ISO 12875 og ISO 12877 ble utarbeidet.

Dette er sluttrapporten fra dette prosjektet, og er ment å dokumentere prosessen og leveransene.

Det nasjonale møtet er i denne rapporten dokumentert i del 2 som inneholder:

- 2.1. Kopi av invitasjon, sendt til omtrent 150 personer
- 2.2. Kopi av deltakerliste for forhåndspåmeldte deltakere, 16 personer
- 2.3. Kopi av presentasjon holdt av Petter Olsen, Nofima på workshopen
- 2.4. Kopi av presentasjon holdt av Rolf Duus, Standard Norge på workshopen
- 2.5. Kopi av møtereferatet fra workshopen

Det samordnede innspillet er dokumentert i del 3. Der gjengis innspillet i den form det ble oversendt det internasjonale sekretariatet (standard skjema for innspill til ISO standardiseringsprosesser). Mer detaljer omkring diskusjonen og om begrunnelsen bak de norske synspunktene fremgår av møtereferatet som er gjengitt i 2.5.

Dette er sluttrapporten for prosjektet. Som vedlegg til denne rapporten er ISO 12875 og ISO 12877 med status "Final Draft International Standard" (FDIS). Dette er den siste versjonen som gikk fra ISO/TC 234/WG01 til sekretariatet hos Standard Norge. Den helt endelige versjonen av ISO-standardene er det bare sekretariatet som har tilgang til, men i innhold er FDIS versjonen identisk med den offisielle versjonen som distribueres av Standard Norge.

2 Nasjonal workshop

2.1 Invitasjon

Invitasjon til WORKSHOP

”Norske innspill til ISO-standardene for dokumentasjon og sporbarhet av fisk og fiskeprodukter”

Den internasjonale standardiseringsorganisasjonen ISO utarbeider nå de nye standardene ISO 12875 og ISO 12877 “*Traceability of fish products - Specification on the information to be recorded in captured/farmed fish distribution chains*”.

Utgangspunktet for dette arbeidet er de eksisterende europeiske TraceFish standardene som er ganske godt kjent i Norge, se www.tracefish.org. En del endringer forventes dog, spesielt relatert til at det foreligger forslag om at de nye ISO-standardene skal være sertifiserbare, dvs. at kjøpere av fisk og fiskeprodukter skal kunne stille krav til produsent eller eksportør om identifisering og produkt dokumentasjon som beskrevet i standardene. Om dette vedtas så vil innholdet av -, og kravene i disse standardene komme til å være av stor praktisk og økonomisk betydning for norsk fiskerinæring, både for villfanget sektor og for oppdrettssektoren.

Forste versjon av standardene er nå ute på høring i 31 land, og høringsfristen er 2. september 2009. Høringsinnspillene fra alle landene samordnes, og neste versjon av standardene vil bli utarbeidet på det internasjonale ISO-motet i Canada i slutten av oktober. Deretter skal de endrede standardene ut på ny høring, og enten blir de vedtatt eller det blir en ny runde med innspill og endringer.

Dette er innkalling til en norsk workshop for å diskutere og samordne norske innspill til disse standardene. Alle interesserte er velkomne som deltakere, men da en stor del av workshoppen er utforming av kommentarer, innspill og endringsforslag så er det viktig at alle som deltar har lest utkastene ISO 12875 (dokumentasjon av villfanget fisk) og/eller ISO 12877 (dokumentasjon av oppdrettsfisk) på forhånd.

Sted:	SINTEF Sealab, Brattørkaia 17B, 7010 TRONDHEIM
Tid:	Mandag 17. august 2009 10.00-17.00, dette er mandag i Aqua Nor uken
Kostnad:	Ingen, lunsj er inkludert.
Kontaktperson:	Petter Olsen, petter.olsen@nofima.no
Påmeldingsfrist:	Onsdag 12. august, viktig at vi får vite antall i forhold til lokale og lunsj
Agenda:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Presentasjon av bakgrunn for standardiseringsarbeidet, status, struktur, litt om innhold, konkret målsetting for dagen. 2. Inviterte representanter fra fiskerinæringen (begge sektorer) innleder med synspunkt og overordnede forslag. 3. Forsamlingen deles i to grupper, villfanget og oppdrett, som evaluerer hver sin standard og som formulerer eventuelle forslag om endring. 4. Felles samling og samordning av innspill til de to standardene der det er naturlig, utpøking av nasjonale referansegrupper for de to standardene.

Denne workshoppen arrangeres av Nofima og SINTEF, og er finansiert av Fiskeri- og Havbruksnæringens Forskningsfond (FHF) og Innovasjon Norge (IN).

2.2 Deltakerliste

WORKSHOP - Deltakerliste

"Norske innspill til ISO-standardene for dokumentasjon
og sporbarhet av fisk og fiskeprodukter"
SINTEF Sealab, Trondheim – 17/08/2009

1	Eivind Brendryen	AKVA group	ebrendrven@akvagroup.com
2	Sigbjørn Ramsøy	AKVA group	sramsøy@akvagroup.com
3	Brit Uglem Blomso	FHL	brit.blomso@fhl.no
4	Per Dag Iversen	FHL	Per.Dag.Iversen@fhl.no
5	Solveig Marie Laake	GSI	solveig.laake@gsi.no
6	Lars Sandtorv	IBM	lars.sandtorv@no.ibm.com
7	Stein Erik Jollanger	Marel Food Systems	Stein.Erik.Jollanger@marel.com
8	Kathryn Donnelly	Nofima Marked	kathryn.donnelly@nofima.no
9	Petter Olsen	Nofima Marked	petter.olsen@nofima.no
10	Knut Eriksen	Norges Fiskarlag	knut.eriksen@fiskarlaget.no
11	Jurgen Meinert	NSL	Jurgen.Meinert@nsl.no
12	Eskil Forås	SINTEF F&H	Eskil.Foras@sintef.no
13	Jostein Storøy	SINTEF F&H	Jostein.Storoy@sintef.no
14	Rolf Duus	Standard Norge	RDu@standard.no
15	Oystein Gran Larsen	TraceTracker	gran@tracetracker.com
16	Karoline Andaur eller Maren Esmark	WWF	kandaur@wwf.no mesmark@wwf.no

2.3 Workshop presentasjon – Petter Olsen

 Nofima
1114 09

Workshop

**Norske innspill til ISO-standardene
for dokumentasjon og sporbarhet
av fisk og fiskeprodukter**

Seniorforsker Petter Olsen, Nofima Marked
ISO TC234 & SN/K 278 "Fishery and Aquaculture",
WG1 "Traceability of fish and fish products"
Trondheim, 17de August 2009

Petter Olsen 17.08.09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

 Nofima
1114 09

Nofima is the newly formed fusion of almost all Norwegian food research institutes (incorporating Akvaforsk, Matforsk, Norconserv and Fiskeriforskning) and covers all food sectors and links in the value chain.

Nofima Market is situated in Tromsø and carries out R&D work related to economics, marketing, logistics, rationalisation and traceability of food products.

Petter Olsen 17.08.09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

Definition - ISO 8402

Traceability:

Ability to trace the history, application or location of an entity by means of recorded identifications.

In a product sense, it may relate to

- the origin of materials and parts
- the product processing history
- the distribution and location of the product after delivery

ISO 9000:

“The ability to trace the history, application or location of that which is under consideration”

EU Common Food Law:

“The ability to trace and follow a food, feed, food-producing animal or substance intended to be, or expected to be incorporated into a food or feed, through all stages of production, processing and distribution”

Codex Alimentarius:

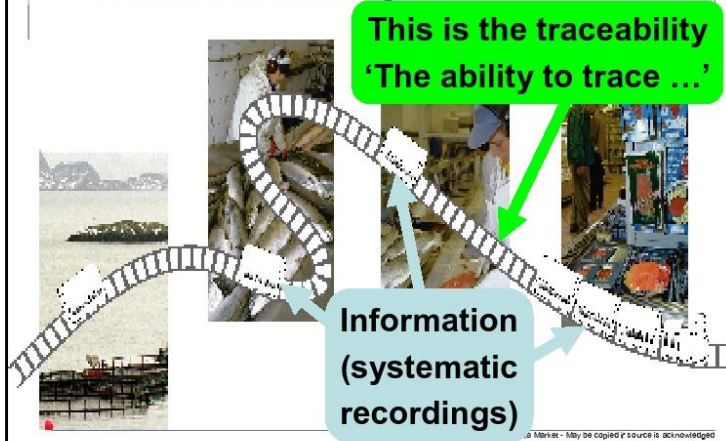
“Traceability/product tracing: the ability to follow the movement of a food through specified stage(s) of production, processing and distribution”

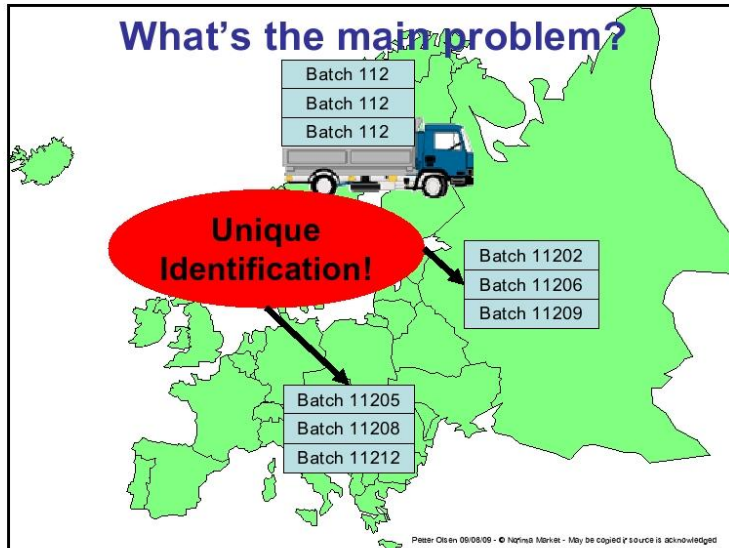
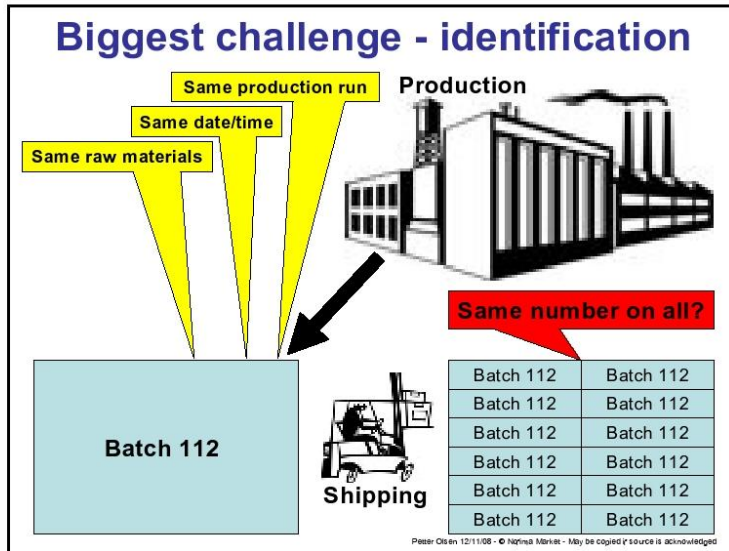
What traceability is and isn't:

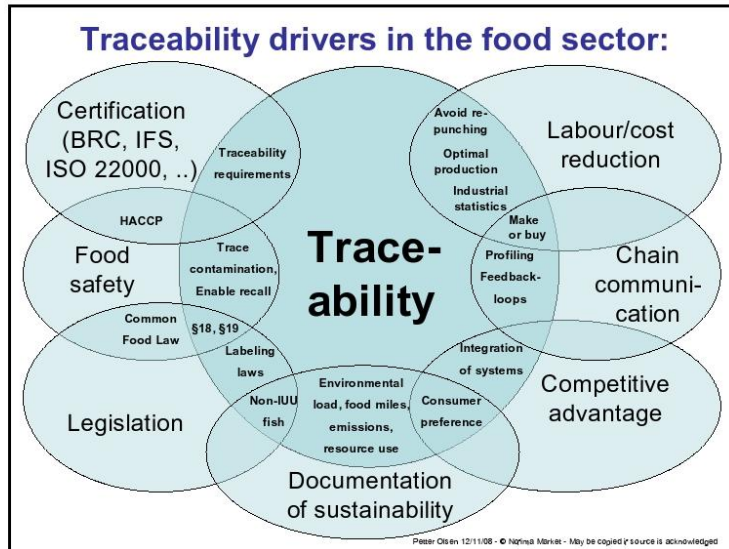
Traceability does not refer to the (product) data itself. Having a good traceability system does not necessarily mean recording a lot of (product) data.

Traceability does refer to your (systematic) ability to access the data you have stored. Good traceability systems let you access your data at any point in time; quickly, unambiguously and accumulated on any level.

Chain traceability visualization:

Nofima
1114-21

Why is a standard needed?

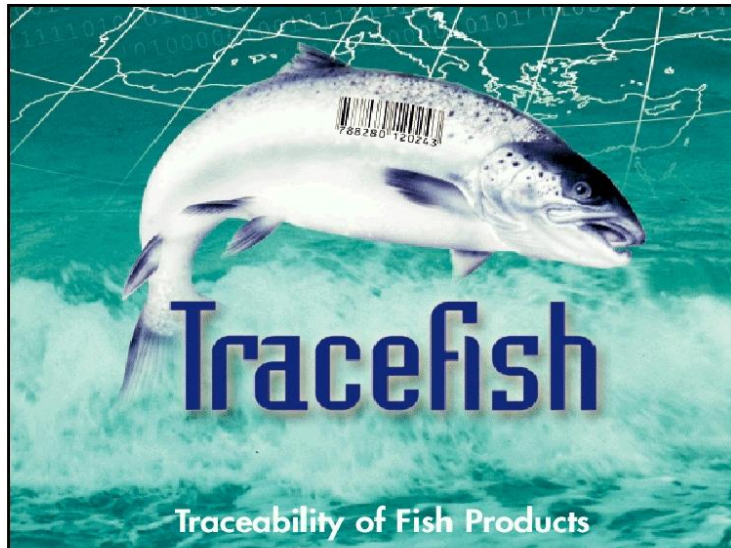
- Reduce workload for food business operators (FBOs); avoid large sets of conflicting documentation requirements.
- Increase transparency and re-use of data; data delivered by different FBOs will have standard meaning and measurement
- Enable benchmarking between same type FBOs
- Enable electronic data interchange
- Enable common understanding and automatic translation of product and process parameters
- Establish "*unique identification on lowest level*" and "*documentation of transformations*" principle to enable tracking and tracing without systematic information loss; this to establish virtual infrastructure to enable all the previously mentioned drivers (food safety, legislation, labour/cost reduction, etc.)

Peerix Ois en 17/08/09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

The TraceFish standard

- CEN Workshop Agreement - CWA 14659 (2003)
Traceability of fishery products — Specification of the information to be recorded in farmed fish distribution chains
- CEN Workshop Agreement - CWA 14660 (2003)
Traceability of fishery products — Specification of the information to be recorded in captured fish distribution chains
- Developed in EU-project "TraceFish" 2000-2003
- Involvement and feedback from more than 100 stakeholders
- Translated into JA, NO, SP, VI
- Became CWA for 3 years, renewed as CWA for another 3 years (2007-2010)

Passer Osen 17.08.09 • ©Nofima Måttak - May be copied if source is acknowledged

Data element	Description	Examples	Categorisation			
			shall	should	may	
PROCESSOR						
CPR01	Feed business ID	Name and address or GLN of feed business and/or feed processing establishment	The Sear/Sec Co, 32 Prince Street, London, SE5 7TK, England or n2+n13	x		
CPR02	Processing establishment ID	Name, address and registration number or GLN of processing establishment	Grimsby Seafood, Fish Dock Road, Grimsby, GY1 6SE, England, GY785 UK or n3+n13	x		
CPR03	GMP certifications	Names of fish quality or feed safety GMP schemes by which processor is certified	EFSA			x
FOR EACH UNIT RECEIVED						
Identifies						
CPR04	Unit ID	SSCC if received as a logistic unit or GTM+ if received as a separate trade unit	n2+n18 or n2+n14+n13	x		
CPR05	Trade unit IDs in logistic unit	List of GTM+ s of the trade units that make up the logistic unit (if received as a logistic unit)	List of n2+n14+n13	x		
Source						
CPR06	Previous feed business ID	Name and address or GLN of feed business from whom the unit was received (vessel, auction or transporter, etc.)	The Trucking Co., Goods Yard, Leeds, LS8 5FH, England or n3+n13	x		
CPR07	Date and time of reception	Date and time of transfer from previous feed business	2002-06-20T08:30	x		
Control checks (related to the logistic or separate trade units, as appropriate)						
CPR08	Temperature of unit when received	Temperature of unit °C	+2.0 °C		x	
CPR09	Unit temperature record	Temperature in °C (if there is a recording device attached to the unit)	Sensors of temperature (°C) / date and time points		x	
CPR10	Further quality control checks	Records of further quality control checks (microbiologic, physical, chemical or microbiologic), each in the form of description of measurement and value, and available in electronic form, on paper or not available	Paper			x
Production history (for each trade unit)						

Other relevant documents

- **Codex Alimentarius**, CAC/GL 60-2006, "*Principles for Traceability / Product Tracing as a Tool Within a Food Inspection and Certification System*"
- **Codex Alimentarius**, CCFICS 2003, "*Discussion paper on traceability/product tracing in the context of food import and export inspection and certification systems.*"
- **ISO**, ISO/DIS 22005, "*Traceability in feed and food chain — General principles and basic requirements for system design and implementation*"
- **EU Common Food Law**, 178/2002
- **EU Feed Hygiene Regulation**, 1831/2005
- **EU Feed Additive Regulation**, 1831/2003
- **Can-Trace**, Can-Trace reference document
- **CIES**, "*Implementing Traceability in the Food Supply Chain*"
- **EurepGAP**, "*EurepGAP General Regulations*", "*EurepGAP Control Points and Compliance Criteria*", "*EurepGAP Checklist*"
- **ECR**, ECR Blue Book, "*Using Traceability in the Supply Chain to meet Consumer Safety Expectations*"
- **BRC**, "*Technical Standard for Companies Supplying Retailer Branded Food Products*" (incorporating the old EFSA standard)
- **IFS**, "*International Food Standard*"
- **GS1**, "*The GS1 Traceability Standard*"
- ... and many others

Press: Oslo 17.08.09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

ISO New Work Item Proposal 2008

- The two Tracefish standards submitted as NWIP
- NWIP approved (both)
- Associated draft is adopted as working draft (both)
- Project immediately registered as an active work item (both)
- 36 months development track

- For: DK+, FR+, IS-, IN-, NO+, SP-, TH+, UK+(C)
- Against: CA+, NZ+, US+, UK+(F)

Selected comments and clarifications

- CA, "Should be one standard" – possible
- CA, "Should not focus on electronic" – possible, but it doesn't really do that
- CA, "Could result in trade barriers"
- CA, "Must address relationship to CODEX"
- CA, "Must address relationship to upcoming EU IUU regulations" – definitely
- FI, "Should be one standard"
- FI, "Food safety parameters not obligatory" – nor should they be, in a traceability standard
- FR, "Must address relationship to UNCEFACT"

Selected comments and clarifications

- NZ, "Excessive requirements"
- NZ, "Standards for food safety exist, use those"
- TH, "Please simplify, consider developing countries"
- UK, "Many operators are without any ICT"
- UK-IST/34, "Consider RFID representation"
- UK-IST/34, "Too much focus on GS1 codes"

Conclusion:

There was sufficient support for establishing a TC234 Traceability WG. Some of the comments were based on misunderstandings, some of them will be discussed in the group.

Peer Review 17/08/09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

What is given, what is discussed?

- Standard for traceability based on "*unique identification on lowest level*" and "*documentation of transformations*" is given.
- Discuss: relationship and reference to other standards, documents and organizations.
- Discuss: What links to include in respective sector?
- Discuss: What identifiers to use (own, national, GTIN+, SGTIN, ePC, combination, etc.)
- Discuss: Names, meanings and relationship of words (ontology) in a traceability system.
- Discuss: Which parameters are obligatory, which are recommended, which are optional to record in respective links?

Based on these discussions, ISO/CD 12875 and 12877 were developed

Peer Review 17/08/09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

Unique Trade Unit Identifier (UTUI)

For the purposes of this document the Trade Unit (TU) is defined as the smallest unit which is guaranteed to retain its integrity (i.e. it is kept whole and undivided with no change in content or label / identification) as it moves from one link of the chain to the next. A fundamental principle of chain traceability is that such a trade unit must be identified by a unique code. This code may be globally unique in itself (for instance the GS1 SGTIN or EPC numbers) or it could be unique in that particular scope only, which means that there should be no other TUs in that part of the chain that may have the same number. If the scope (the company, the chain, the sector, the country, the product type, or similar) is assigned globally unique number, the combination of the globally unique scope number and the locally unique TU number will constitute a globally unique identifier for the TU. In this document we do not go further into the implementation of this; the UTUI term is introduced to indicate a TU identifier which is -, or may be made globally unique.

Peeris Otsen 17.08.09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

Unique Logistic Unit Identifier (ULUI)

For the purposes of this document the Logistic Unit (LU) is defined as any composition established for transport and/or storage that needs to be identified and managed through the supply chain. Trade Units (TUs) may be grouped together to make Logistic Units (LUs) or LUs may be grouped together to make higher level LUs. A fundamental principle of chain traceability is that logistic units must be identified by a unique code. This code may be globally unique in itself (for instance the GS1 SSCC code) or it could be unique in that particular scope only, which means that there should be no other LUs in that part of the chain that may have the same number. If the scope (the company, the chain, the sector, the country, the product type, or similar) is assigned globally unique number, the combination of the globally unique scope number and the locally unique LU number will constitute a globally unique identifier for the LU. In this document we do not go further into the implementation of this; the ULUI term is introduced to indicate a LU identifier which is -, or may be made globally unique.

Peeris Otsen 17.08.09 - ©Nofima Market - May be copied if source is acknowledged

ISO/CD 12875 Captured fish

Food Business Operator (FBO) type	Table	Data prefix	Receive	Transform	Create / Produce	Dispatch
Fishing vessel	1	CFV			TU / LU	TU / LU
Vessel landing businesses and auctions	2	CLA	TU / LU	Yes	TU / LU	TU / LU
Processors	3	CPR	TU / LU	Yes	TU / LU	TU / LU
Transporters and storers	4	CTS	TU / LU	No	LU	TU / LU
Traders and wholesalers	5	CTW	TU / LU	No	TU / LU	TU / LU
Retailers and caterers	6	CRC	TU / LU			
Bringing in materials from outside the domain	7	COT	TU / LU			

Peer Review 17/08/09 - ©Nofima Månevik - May be copied if source is acknowledged

ISO/CD 12877 Farmed fish

Food Business Operator (FBO) type	Table	Data prefix	Receive	Transform	Create / Produce	Dispatch
Breeders	1	FBR			TU / LU	TU / LU
Hatcheries	2	FHA	TU / LU	Yes	TU / LU	TU / LU
Fish farms	3	FFF	TU / LU	Yes	TU / LU	TU / LU
Live fish transporters	4	FTR	TU / LU	No	LU	TU / LU
Processors	5	FPR	TU / LU	Yes	TU / LU	TU / LU
Transporters and storers	6	FTS	TU / LU	No	LU	TU / LU
Traders and wholesalers	7	FTW	TU / LU	No	TU / LU	TU / LU
Retailers and caterers	8	FRC	TU / LU			
Fish feed producers	9	FFE	TU / LU	Yes	TU / LU	TU / LU
Bringing in materials from outside the domain	10	FOT	TU / LU			

Peer Review 17/08/09 - ©Nofima Månevik - May be copied if source is acknowledged

**Thank you for
your attention**

Petter Olsen

petter.olsen@nofima.no

2.4 Workshop presentasjon – Rolf Duus

Standard Norge

- Privat og uavhengig medlemsorganisasjon
- Etablert i 2003
  - En samling av fire standardiseringsorganisasjoner (den eldste etablert i 1923)
- Utvikler standarder på de fleste områder
- Fastsetter årlig ca. 1 200 nye Norsk Standard
- Norges medlem i CEN og ISO
- Ca. 80 medarbeidere
  - standardiseringen totalt: ca. 100
- Non-profit – inntekter tilbakeføres til standardiseringsarbeid
- Forskningsinstitusjon ihht. SkatteFUNN

Standarder

- Beskriver
  - et produkt
  - et system
  - en arbeidsprosess
  - eller deler av disse
- er et forslag, men utelukker ikke andre løsninger
- utarbeides av interessegrupper som ønsker felles spilleregler i markedet
- er frivillig å bruke

Hvilke standarder finnes?

- Formaliserte standarder
  - Internasjonale (ISO)
  - Europeiske (EN)
  - Nasjonale (NS)
-
- Andre "standarder"
  - Bransje / Bedrift / De Facto Standarder

Internasjonal oppbygging

Standarder

Organisasjoner

ISO

EN

NS

Hva er ISO?

- Etablert i 1947
- Består av 161 nasjonale medlemmer
  - 105 fullverdige medlemmer
  - 45 observatørmedlemmer
  - 11 medlemmer fra land med svært lav nasjonaløkonomi
- Sentralsekretariat i Genève
- Produsert ca. 17 000 standarder og andre normative dok.
- Ca. 3 200 standardiseringsprosjekter (WI)
- Ca. 200 aktive tekniske komiteer (TC)
- Ca. 2 350 arbeidsgrupper (WG)

Hva er CEN?

- Etablert på 70-tallet
- 30 nasjonale medlemmer
- Sentralsekretariat i Brussel
- Produsert ca. 12 200 standarder og andre normative dokumenter
- Ca. 4 200 standardiseringsprosjekter/standarder under utvikling
- Ca. 280 aktive tekniske komiteer
- www.cen.eu

Internasjonal opprinnelse

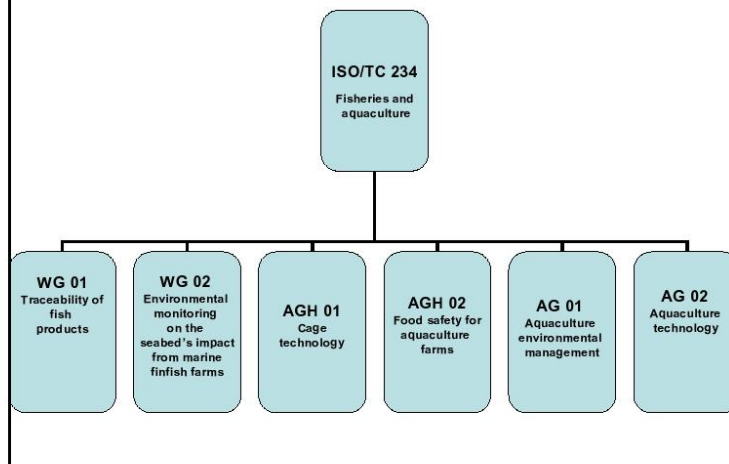
- Alle europeiske standarder (EN) blir fastsatt som Norsk Standard (NS-EN) eller Norsk Elektroteknisk Norm (NEK EN)
- Det er frivillig å fastsette internasjonale standarder (ISO/IEC) som Norsk Standard/Norsk Elektroteknisk Norm
- Over 95 % av alle Norsk Standard fastsatt i 2006 var av europeisk (NS-EN) eller internasjonal (NS-EN ISO eller NS-ISO) opprinnelse
- Ca. 30 % av alle europeiske standardiseringsprosjekter er *mandaterte*, dvs. knyttet til et *direktiv*

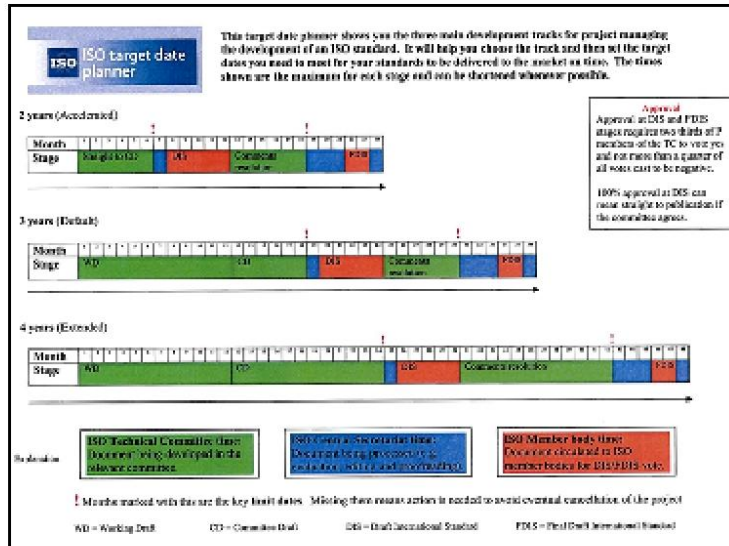
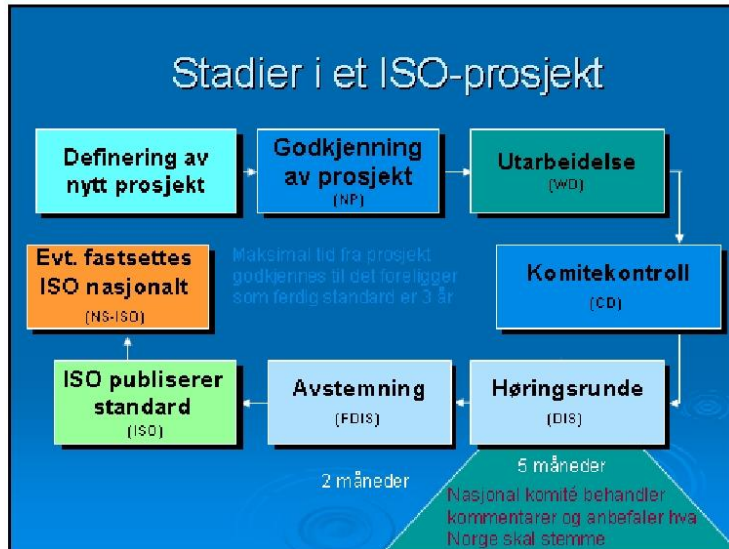
Standardiseringsarbeidet

- Basert på behov i markedet, men utviklet på frivillig basis
- Uavhengig aktivitet, også fra nasjonale myndigheter
- Finansieres gjennom salg av standarder, tjenester/oppdrag, kontingenter, privat og statlig støtte

ISO/TC 234 Fisheries and aquaculture

Stadier i et ISO-prosjekt

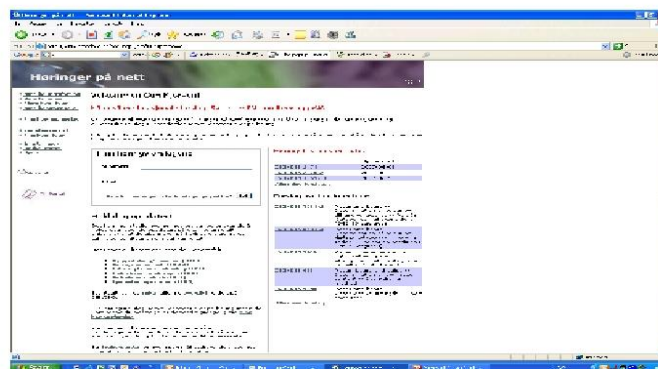

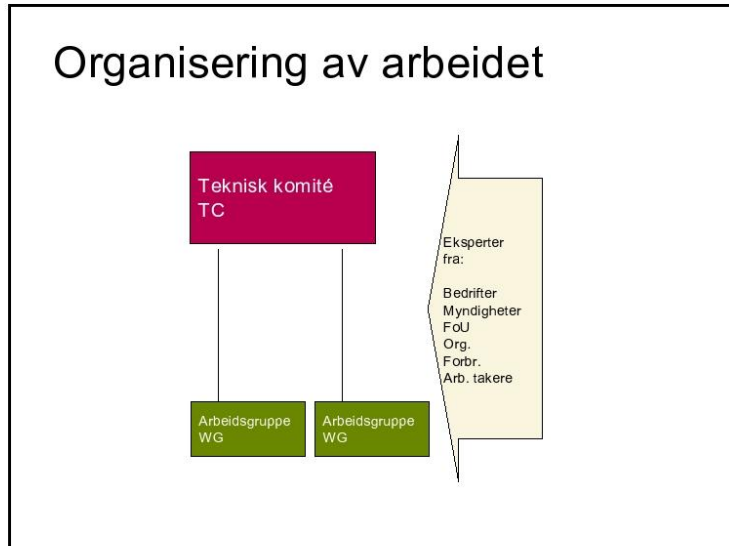
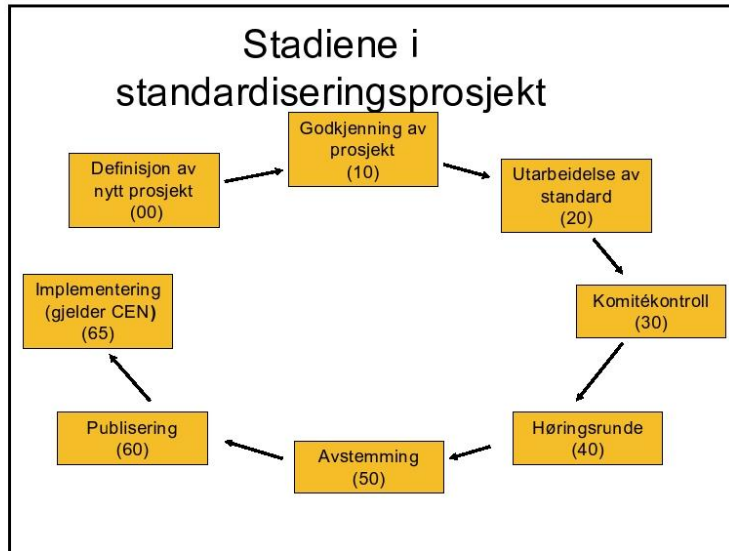
Internett

Felles nettsted med øvrige organisasjoner
www.standard.no

"Høringer på nett"

2.5 Møtereferat

Oppsummering av workshop:

"Norske innspill til ISO-standardene for dokumentasjon og sporbarhet av fisk og fiskeprodukter"

Sted: SINTEF Sealab, Brattørkaia 17B, 7010 TRONDHEIM

Tid: Mandag 17. august 2009, 10.00-15.30,

Møteleder: Petter Olsen, petter.olsen@nofima.no

Referent: Kathryn Donnelly, kathryn.donnelly@nofima.no

Agenda:

1. Velkommen, presentasjon av deltakerne
2. **Petter Olsen:** Presentasjon av sporbarhet og ISO standardene
3. **Petter Olsen:** Presentasjon av standarden for villfanget fisk: "ISO/CD 12875 - Traceability of fish products — Specification of the information to be recorded in captured fish distribution chains"
4. **Eskil Forås:** Presentasjon av standarden for oppdrettsfisk "ISO/CD 12877- Traceability of fish products - Specification of information to be recorded in farmed fishdistribution chains"
5. **Rolf Duus:** Presentasjon relatert til ISO-arbeide generelt, hvilken type standard vi er i ferd med å lage, hva prosessen er, hvor langt vi er kommet i den, og hva som skjer videre
6. Felles diskusjon om standardene generelt, innspill og synspunkt.
7. Lunsj
8. Fortsettelse av felles diskusjon, vedtak om felles innspill.

Deltakere:

Eivind Brendryen, AKVA group, ebrendryen@akvagroup.com

Sigbjørn Ramsøy, AKVA group, sramsøy@akvagroup.com

Brit Uglem Blomsø, FHL, brit.blomso@fhl.no

Per Dag Iversen, FHL, Per.Dag.Iversen@fhl.no

Lars Sandtorv IBM lars.sandtorv@no.ibm.com

Stein Erik Jøllanger, Marel Food Systems, Stein.Erik.Jollanger@marel.com

Kathryn Donnelly, Nofima Marked, kathryn.donnelly@nofima.no

Petter Olsen, Nofima Marked, petter.olsen@nofima.no

Knut Eriksen, Norges Fiskarlag, knut.eriksen@fiskarlaget.no

Jurgen Meinert, NSL, Jurgen.Meinert@nsl.no

Eskil Forås, SINTEF F&H, Eskil.Foras@sintef.no

Jostein Storøy, SINTEF F&H, Jostein.Storoy@sintef.no

Rolf Duus, Standard Norge, RDu@standard.no
Øystein Gran Larsen, TraceTracker, gran@tracetracker.com
Maren Esmark, WWF, mesmark@wwf.no

Oppsummering av workshop:

Workshopen ble åpnet av Petter Olsen med en presentasjon av sporbarhetsprinsipper og bakgrunn for standardene (.pdf vedlagt) og fulgt opp av Eskil Forås som beskrev forskjellen mellom standarden for villfanget fisk og standarden for oppdrettsfisk (på tavle).

Spørsmål fra sal om relasjonen til TraceFish standardene (CEN/CWA 14659 og CEN/CWA 14660) og om tabellene er de samme. Svar at kjernen er den samme, men at settingen er annerledes, bl.a relatert til at TraceFish var standard for elektronisk overføring, mens ISO ikke nødvendigvis er det, og TraceFish spesifiserer GS1 koder, mens i ISO-standardene er de angitt som en mulighet.

Rolf Duus fra Standard Norge presenterte ISO-arbeide generelt, hvilken type standard vi er i ferd med å lage, hva prosessen er, hvor langt vi er kommet i den, og hva som skjer videre (.pdf vedlagt)

Generell diskusjon av standarden:

Fra salen ble det påpekt at mange av dataelementene i standarden relaterer seg til kvalitet eller matvaresikkerhet, og ikke direkte til sporing. Forslaget til standard inneholder både anbefalinger i forhold til hva som må registreres for å muliggjøre sporing (identifikatorer, transformasjoner) og forslag til hvilke data som bør registreres og spores (f.eks tilstand, temperatur, produktinformasjon, kvalitetsinformasjon, osv).

FHLs representanter argumenterte sterkt for at disse parametrene helt burde fjernes fra standarden, og at den ville bli "renere" og mye enklere å vedlikeholde uten alle kvalitetsparametrene. FHL påpekte også at listen av kvalitetsparametre aldri ville kunne bli endelig eller definitiv, og at det fantes andre nasjonale og internasjonale organisasjoner som bedrev standardisering på dette området. Etter omfattende diskusjon ble det stemt over om disse parametrene burde fjernes, men forslaget fikk ikke andre stemmer enn FHLs egne. Som motargumenter ble bl.a anført:

- Bedrifter vil ikke kjenne seg igjen i en standard bare for ID og transformasjoner; de vil ikke se nytten av den.
- Å ta ut elementene som skal spores og bare fokusere på ID og transformasjoner er som å bygge en jernbanelinje, men la være å bygge lokomotiv eller vogner. Ingen kan bruke infrastrukturen uten at det som skal utveksles også til en viss grad er standardisert.
- Standarden er delt inn i obligatoriske elementer (skal), anbefalte elementer (bør) og frivillige elementer (kan), og kvalitetsparametrene er i 'kan' kategorien. Denne kategorien er ment å være helt åpen, og det ligger en omfattende kartlegging og industriens egne anbefalinger bak de elementene som er der nå. Å ignorere og overstyre denne tilbakemeldingen fra over 100 interessehavere virker ugunstig.
- 'Kan' elementer vil uansett ikke være en del av grunnlaget for sertifisering basert på standarden, så det er ingen potensiell risiko eller kostnad for norsk fiskeindustri dersom disse elementene beholdes. Det er også avsatt plass og nummer til egendefinerte 'kan' parametre, så det er problemfritt å bruke standarden til å identifisere, spore og overføre parametre som kommer til i ettertid, f.eks basert på innspill fra andre prosesser.

- IKT-selskapene påpekte spesielt at standardisering av navn og innhold av elementene som skulle registreres og overføres for dem var hele poenget med disse standardene.
- Forskningsinstituttene påpekte at denne typen standardisering av navn og innhold (ontologier) ble ansett som ekstremt verdifullt, og at flere andre matvaresektorer nå er i ferd med å gjennomføre nøyaktig denne typen standardisering fordi de har identifisert at mangelen på denne typen standarder er en av de største hindringene i forhold til å få bedret sporbarhet i hele kjeden.
- Selv om det finnes flere andre nasjonale og internasjonale organisasjoner som standardiserer innenfor 'kvalitet', så er det ingen som standardiserer på ordliste (eller ontologi) for kvalitetsparametre. For at ISO-standardene skal kunne tas i bruk så trengs disse standardiserte ordlistene, og det er ingen andre prosesser som står klar til å levere. Om vi vil at disse standardene skal tas i bruk så må vi gjennomføre også denne delen av arbeidet.

Selv om FHLs forslag ble nedstemt var det flere som påpekte at den eksisterende inndelingen mellom 'skal', 'bør' og 'kan' er inkonsekvent og bør ryddes opp i. Et kompromissforslag ble stemt over og vedtatt, der det er enighet om at Norge ovenfor resten av ISO TC234 skal foreslå en rangering av parametre basert på følgende kriterier:

Kategori Spesifikasjon av hvilke elementer som er i denne kategorien

'Skal'	<p>Utelukkende parametre som er nødvendig for selve sporingen. Dette innbefatter ID for alle elementer (handelsenheter, transportenheter, bedrifter iberegnet transportører) og informasjon som unikt og utvetydig definerer og beskriver elementet som identifiseres (f.eks bedriftens eller transportørens navn, adresse og kontaktinformasjon, fiskens art, osv.). I tillegg informasjon om <u>transformasjoner</u>, altså om hvilke innsatsfaktorer som ble brukt for å lage hvilke produkter.</p>
'Bør'	<p>Ut over 'skal' kategorien, de dataelementer som det ville være ulogisk å la være å registrere dersom en først har et sporingssystem. Mange dataelementer som beskriver produktet, og som i praksis vil være påkrevd (grunnet krav relatert til lovgiving eller merking, eller krav fra kunden) vil være i denne kategorien. Viktige registreringer relatert til dato (f.eks fangstdato, slaktedato, holdbarhetsdato), temperatur, innhold (f.eks størrelsesklasse og tilstand) og kvalitet vil være i denne kategorien. Målsettingen er at denne kategorien skal være et minste felles multiplum av krav verden over. Da evt. sertifisering vil være basert på 'skal' og 'bør' kategoriene så er det viktig at disse er små, og at dataelementene i dem er så konsise og utvetydige som mulig.</p>
'Kan'	<p>Denne kategorien er åpen, og det skal spesifiseres i teksten at 'kan' elementene ikke skal tas hensyn til i en eventuell sertifiseringsprosess. 'Kan' elementene skal illustrere for bedriftene hvilke data som faktisk kan registreres og spores, og forhåpentligvis inspirere til at bedriftene som tar i bruk standarden ser nye muligheter. Det er verd å påpeke at dataelementene i 'kan' kategorien i mange tilfeller representerer bedriftens <u>gevinst</u> i forhold til å ta i bruk et nytt sporingssystem. I stor grad registrerer bedriftene allerede elementene i 'skal' og 'bør' kategoriene (om dog ikke nødvendigvis på systematisk og standardisert måte, knyttet til unik ID), og 'kan' kategorien vil vise hvilke dataelementer som det nå, med et minimum av ekstrakostnad, vil være mulig å registrere og synliggjøre.</p>

Konkrete kommentarer på detaljer

- Tidssone må angis
- Struktur for dato må referere til ISO 8601
- Generelt sett, bør referere til eksisterende internasjonale (gjerne ISO) standarder der slike eksisterer, f.eks for organisasjonsnummer
- Der tabell i ISO/CD 12875 er identisk med tabell i ISO/CD 12877 så bør dette angis klart i teksten i begge standardene
- Offentlig godkjeningsnummer for villfanget fisk, relatert til fangssertifikat, må inn som 'bør' eller 'kan' parameter
- Mulighet for andre godkjeningsnummer for villfanget fisk, f.eks relatert til MSC CoC eller andre bestemte merker, må inn som 'kan' parameter
- Mulighet for tilsvarende godkjeningsnummer for oppdrettsfisk, f.eks relatert til de mange produksjons- og merkestandardene som finnes, må inn som 'kan' parameter
- Ordet 'must' bør ikke brukes i standarden, erstatt med 'shall'
- En del av teksten i 'Scope' delen av dokumentet er bare informativ, ikke definerende, og bør flyttes
- Det finnes en internasjonal standard for hvilke dataelementer som kan brukes for å identifisere fartøy, bruk denne
- Uansett om ISO TC234 godtar forslaget til endret definisjon av 'skal', 'bør' og 'kan' kategoriene eller ei så må det ryddes opp og standardiseres, og teksten som beskriver kategoriene må oppdateres

Bør standardene bli sertifiserbare?

Et viktig spørsmål er om vi i Norge mener at standardene bør være sertifiserbare. Synes vi at disse standardene burde være sertifiserbare, og hva innebærer dette.

Dette ble mye diskutert, spesielt mot slutten av møtet. Ingen var helt mot at standardene skulle være sertifiserbare, men det var litt uklart hva dette innebar. FHL i særdeleshet ville gjerne vente med å se hvordan neste versjon av standarden ble før de tok stilling til om de anbefalte standardisering i forhold til den.

Ny informasjon fra Rolf Duus, Standard Norge etter møtet:

I prinsippet er alle ISO-standarder sertifiserbare. Om det skal sertifiseres i henhold til standardene eller ei er det ikke vi som avgjør. Det finnes en egen undergruppe under ISO kalt ISO/CASCO som lager såkalte 'conformity assessment' (CA) dokumenter for de ISO-standardene som det sertifiseres i henhold til, og det er disse dokumentene som sertifiseringsbyråene bruker når de så gjennomfører sertifiseringen. Om slike CA-dokument lages for ISO 12875 og 12877 er avhengig av om noen ønsker det eller ser behovet for det.

Tromsø 21. august 2009

Petter Olsen

Petter Olsen

Kathryn Donnelly

Kathryn Donnelly

3 Norske innspill til ISO/TC 234/WG01

Template for comments and secretariat observations

Date: 01/09/2009		Document:				
1	2	3	4	5	6	7
MB ¹	Clause No./ Subclause No./ Annex (e.g. 3.1)	Paragraph/ Figure/Table/ Note (e.g. Table 1)	Type of comment ²	Comment (justification for change) by the MB	Proposed change by the MB	Secretariat observations on each comment submitted
NO	Introduction and 4.2	Both standards. The text reference in column 2 is to ISO 12875, but where it says 'Both standards' it also applies to the corresponding section in ISO 12877	ge	Shall, should and may categories should be more clearly defined, and the definition should match the actual usage in the tables. Only information required for traceability should be in 'shall' category. Obviously relevant, unambiguous and clearly defined properties in 'should' category. Everything else in 'may' category. In particular, all parameters relating to quality and hygiene in 'may' category, if only parameters in 'shall' category is recorded, the traceability tree showing identifiers and transformations from raw material to finished product can be reconstructed. If 'should' parameters are recorded in addition, we know what it is we're tracing (species, ID of FBO, etc.). The parameters which we want to trace (product properties, quality parameters, temperature, etc.) will differ greatly and should be in the 'may' category.		
NO	Introduction	Both standards	ge	'May' category should be indicated as 'informative', and it should be pointed out that if certification is done on this standard, only 'shall' and 'should' parameters are considered part of the standard.		
NO	Introduction and Annex A	Both standards	ed	Replace the word 'must' with 'shall'		
NO	1	Both standards	ed	Scope should be short and concise.	Move the second half of the text, from 'The information specifications ... elsewhere, for instance to section 4.2	
NO	2.1.2	Both standards	ed	The entry says 'ULU' and 'UTU' but the definition is of LU and TU	Replace 'Unique Logistic Unit Identifier ULU' with 'Logistic Unit – LU' Replace 'Unique Trade Unit Identifier UTU' with 'Trade Unit – TU'	
NO	2.2	Both standards	ed	LU is defined above, not below TU is defined above, not below	Replace 'below' with 'above' in LU and TU definition	

1 MB = Member body (enter the ISO 3166 two-letter country code, e.g. CN for China; comments from the ISO/CS editing unit are identified by **)

2 Type of comment: ge = general te = technical ed = editorial

NOTE Columns 1, 2, 4, 5 are compulsory.

ISO electronic balloting commenting template/version 2001-10

Template for comments and secretariat observations

Date: 01/09/2009 Document:

1	2	(3)	4	5	(6)	(7)
MB ¹	Clause No./ Subclause No./ Annex (e.g. 3.1)	Paragraph/ Figure/ Table/ Note (e.g. Table 1)	Type of comment ²	Comment (justification for change) by the MB	Proposed change by the MB	Secretariat observations on each comment submitted
NO	4.3-4.9	Both standards	ge	Where time is recorded, it must be possible to record time zone ('may' parameter)		
NO	4.3-4.9	Both standards	te	Where date is recorded, the format must refer to ISO 8601	Include in normative references: ISO 8601 Data elements and interchange formats -- Information interchange -- Representation of dates and times	
NO	4.3-4.9	Both standards	ge	If a table in ISO 12875 is identical to a table in ISO 12877, this should be pointed out explicitly in the text.		
NO	4.3-4.9	Both standards	ge	Classification into 'shall', 'should' and 'may' should be cleaned up so that it matches (revised) definition in introduction		
NO	4.3	ISO 12875	ge	'Catch certificate number' should be a 'may' parameter for the catch		
NO	4.3	ISO 12875	ge	'MSC Chain of Custody Number' should be a 'may' parameter for the catch		
NO	4.3	ISO 12875	te	The parameters used to identify the fishing vessel should refer to the FAO Fishing vessel identification and marking recommendation. The 'International Telecommunication Union Radio Call Sign' (RCS) should be the identifier for the vessel if it has been assigned an IRCS. If not, the International Telecommunication Union (ITU) flag state code plus the registration number assigned by the flag state and should be the identifier for the vessel. One of these parameters should be recorded. Other vessel parameters may be added in the 'may' category (vessel name, home port, flag state, flag state registration number, IMO number (Lloyds Code), etc.)		
NO	4.7	ISO 12875	ed	The section header between CTW301 and CTW302 should read 'Description'		

1 MB = Member body (enter the ISO 3166 two-letter country code, e.g. CN for China; comments from the ISO/CS editing unit are identified by **)

2 Type of comment: ge = general te = technical ed = editorial

NOTE Columns 1, 2, 4, 5 are compulsory.

**4 Vedlegg A: ISO/FDIS 12875 Traceability of finfish products —
Specification on the information to be recorded in captured
finfish distribution chains**

**5 Vedlegg B: ISO/FDIS 12877 Traceability of finfish products —
Specification on the information to be recorded in farmed
finfish distribution chains**